

**A falvak fejlődésének
lehetőseges útja,
avagy**

Egyedül nem megy!

GYENESDIÁS

FALUFEJLESZTŐ AKADÉMIA

2020. augusztus 27.

Dr. Zongor Gábor

nyugalmazott önkormányzati érdekvédő

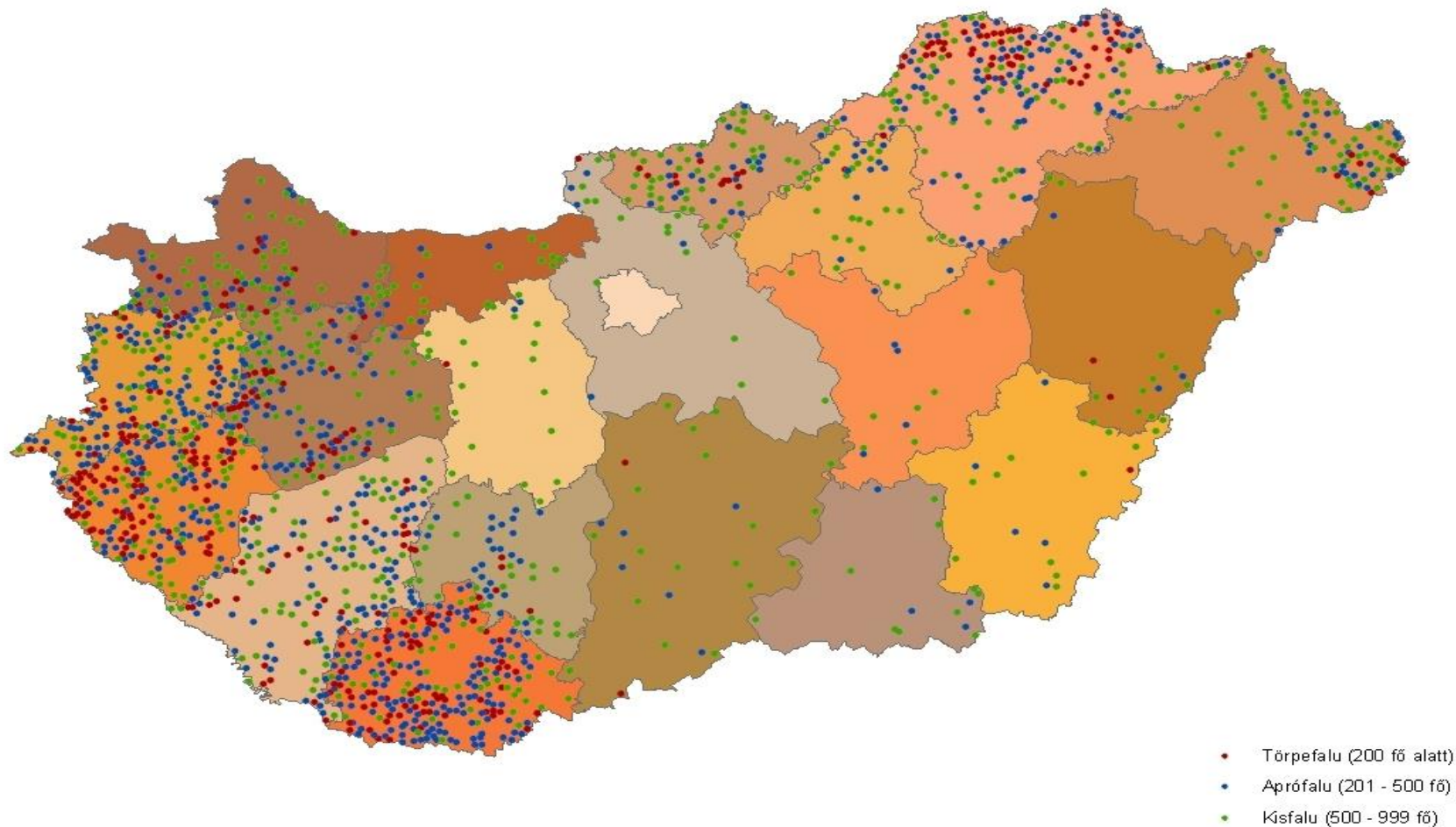
Alapvetés

A magyar településhálózat jellemzői

- Aprófalvas vidékek
- Alföldi tanyás nagytelepülések
- Fővárosi és nagyvárosi agglomerációk
- Tavak turisztikai térségei
- Országhatár-menti elszakított térségek

Sok oldalú ország – egységes szabályozás

Kisfalvak, törpefalvak és aprófalvak Magyarországon (2011) (forrás: Horváth Balázs, VÁTI Nonprofit Kft.)

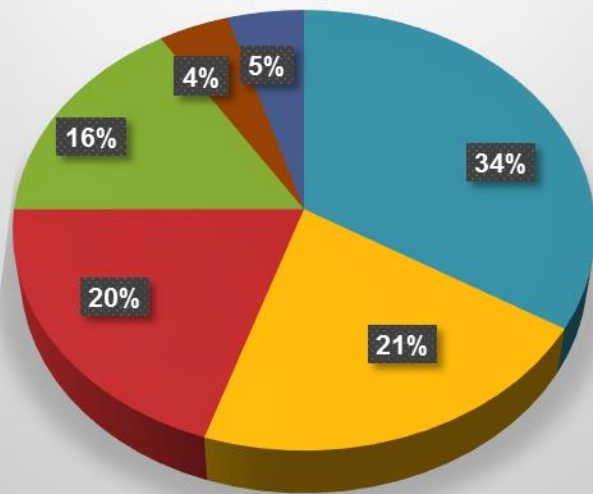

A magyar fejlesztéspolitika jellemzői

- Konceptiók, tervek és programok hiánya
- Nagyvárosok kiemelt támogatása
- Kis és nagyterületi szempontok másodlagossága
- Szigetszerű fejlesztések általánossá válása
- Törvényi szabályozás végrehajtása helyett kormányzati eseti döntések
- A megyei önkormányzatok leértékelődése

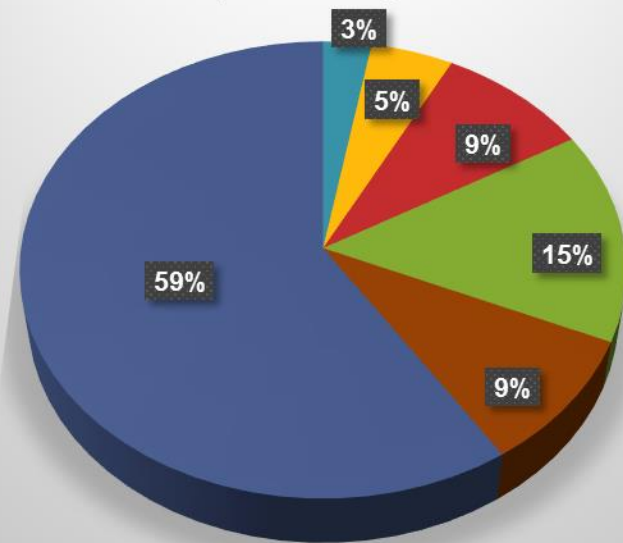
Településkategóriák és népesség struktúrája

Az önkormányzatok megoszlása településkategóriák szerint

■ 0-499 ■ 500-999 ■ 1000-1999 ■ 2000-4999 ■ 5000-9999 ■ 10000-felett

A népesség megoszlása településkategóriák szerint

■ 0-499 ■ 500-999 ■ 1000-1999 ■ 2000-4999 ■ 5000-9999 ■ 10000-felett

A települési önkormányzatok mozgásteret

- **Egyrészt**

- a lokalitás fel- és megerősödése (Covid-19.)
- önszervezés, önellátás, öfenntartás igénye
- a szomszédság felértékelődése
- Új Lokalizmus esélye

- **Másrészt**

- hazai és nemzetközi hálózatosodás,
- egymástól tanulás rendszere

Cél: az élhető és fenntartható település

**A települési
együttműködések
lehetséges
szempontjai**

1. A belső együttműködés

- Az önkormányzás alanyai aktív, tevékeny, kritikus részesei az önkormányzásnak.
- A belső közösség fejlődése, erősödése az alapja a külső együttműködésnek.
- Az önkormányzás mindennapjaiban a bevonás, a részvétel és a visszacsatolás, az értékelés biztosítja a döntések megalapozottságát és elfogadottságát, a települési békét és biztonságot, amelyhez a lényegéből adódóan társul a nyitottság és az átláthatóság.

2. Az együttműködések formalizálása

- A közösségépítés alapja az együttműködésre képes önkormányzattá válásnak.
- Mindezen belső építkezési folyamatok történhetnek ösztönösen és tudatosan egyaránt.
- Szükséges a folyamatok valamilyen szintű és mértékű közmegegyezésen alapuló formalizálása.
- A helyi norma kialakítása és beépülése a helyi együttműködési viszonyrendszerekbe az az erő, amely fenntarthatóvá teszi a helyi közösség működését, továbbélését.

3. Kell egy vezető

- Ebben a belső építkezési folyamatban meghatározó szerep hárul a település vezetőjére, és első számú képviselőjére, a polgármesterre.
- A polgármester stratégiai gondolkodása és innovációs képessége, kreativitása jelentősen meghatározza, hogy az adott település mennyiben lesz együttműködő.

4. Az adottságok ismerete

- Minden település legyen tisztában azzal, hogy milyen adottságokkal rendelkezik.
- Mit tud betenni a közösbe és miből van hiánya és rádöbbenjen, hogy egyedül nem megy.
- A kisebb lakosságú községek jellemzően ezt már tudják.
- Az együttműködésnek sokszor akadálya „a nagyvárosi elszigetelődés intézményesítése”.

5. Győztes-győztes helyzet

- Az együttműködések fenntarthatóságát befolyásolja, hogy a résztvevő felek egyenrangú partnerségre, vagyis a győztes-győztes (win-win) helyzetre törekszenek-e.
- Amennyiben az együttműködésben vezető szerepet betöltő nem koordinációra, hanem kizárólagos döntésre törekszik, akkor az együttműködés nem lesz tartós.

6. A gyengébb védelme

- A hátrányos helyzetűek védelme, támogatása a településen belül és a települések között egyaránt érvényesítendő.
- A fenntartható együttműködés feltételezi, hogy a résztvevő felek között biztosított a kisebb, gyengébb település védelme.
- A kistelepülések tekintetében a kisebbségvédelemnek a szabályozásban és a pályázatokban is meg kell jelennie.

7. Tanulni kell az együttműködést

- Az együttműködési szerepek is tanulhatóak, a jó példák elsajátíthatóak, mint ahogy az együttdöntés képességét is lehet fejleszteni.
- Az élhető település feltétele, hogy folyamatos legyen a képzés, a továbbképzés, a jó megoldások adaptálásának képessége.
- Az új lehetőségek iránt nyitottnak kell lenni (lásd: kreatív ipar)

8. A települési kör meghatározása

- Az együttműködések terének végig elemzett és mérlegelt meg- és lehatárolása ugyancsak feltétele a fenntartható együttműködésnek.
- A közös tervezés, a célok meghatározása, a stratégia építés teremtheti meg az alapját az együttműködések formalizálásának és intézményesítésének.
- Egy település többféle összetételű együttműködés részese.

9. A beavatkozások visszaszorítása

- Az egyenjogú partneri helyzetet rombolja a pártpolitikai szempontok előtérben kerülése, a napi politika befolyása.
- Az önkormányzati autonómiát veszélyezteti, ha a polgármesterek autonómiája sérül.
- A jog uralmát védelmezni kell a jogon kívüli eszközök hatásától.

Végezetül

- Az önkormányzati együttműködések feltételezik, hogy vannak valódi, működő önkormányzatok.
- Önkormányzatiság és önkormányzó képesség nélkül nem beszélhetünk fenntartható önkormányzatokról.
- A túlzott centralizáció, az önkormányzati kompetenciák államosítása, az önkormányzás legyengítése ellene hat a fenntartható önkormányzásnak.

Köszönöm a figyelmet!

Dr. Zongor Gábor

zongor53@gmail.com